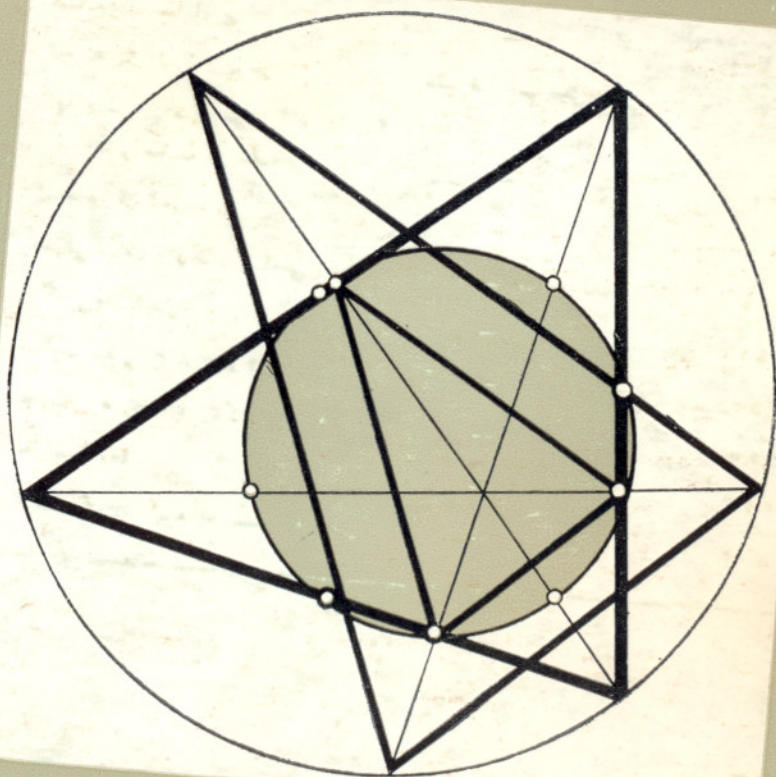

آشنائی با ریاضیات

جلد چہارم

مہر ماہ ۱۳۶۲

آشنایی با ریاضیات (جلد چهارم)

گردآورنده: پرویز شهریاری

طراحی و تصحیح: حسن نیک بخت

تیراژ ۴۰۰۰ نسخه

چاپ اول، مهرماه ۱۳۶۳

چاپ: رامین

روی جلد:

به صفحه ۴۳۰ استفاده از

تجانس مراجعه فرمائید.

فهرست جلد چهارم

۲۷۷	ترجمه پرویز شهریاری	نقش تربیتی درس‌های ریاضیات
۴۱۰	جابر عناصری	نقوش هندسی سفالینه‌های ایران
۴۱۸	ابوالقاسم قربانی	نظام اهرج نیشابور
۴۲۱	—	مسأله‌های مسابقه‌ای
۴۲۷	علیرضا امیرمزمز	تجربه با قضیه پاپوس
		آیا درس ریاضی خود را می‌دانید؟
۴۳۲	—	خط و صفحه در فضا
۴۴۰	—	استفاده از تجانس
۴۴۹	غلامحسین صدیقی افشار	معرفی کتاب واژگان ریاضی
۴۵۱	—	شگفتی‌های شکل
۴۵۷	—	مکعب و فقی $3 \times 3 \times 3$
۴۶۰	—	عددهای ۰ تا ۳۰ به کمک ۱۹۸۵
۴۶۱	—	حل مسأله‌ها
۵۰۳	—	تقسیم کمان دایره به نسبت مفروض

واژگان ریاضی

انگلیسی - فارسی

فارسی - انگلیسی

تألیف مهندس محمد باقری. تهران، ۱۳۶۳، نشر روز، وزیری، افست، ۱۴۵+۲۷۶ صفحه، ۱۱۴۰ ریال.

تاکنون چندین واژه‌نامه، فرهنگ و واژگان ریاضی منتشر شده است. تفاوت کتاب حاضر در جامعیت، وسعت و دقت آن است.

واژگان ریاضی قریب ۹۰۰۰ واژه انگلیسی (یعنی دقیقاً ۸۹۶۱ واژه) و نزدیک به ۱۳۰۰۰ معادل فارسی آن را شامل است و برای تهیه آن از ۷۰ مأخذ بهره‌گیری شده است، که ۵ مأخذ به صورت اصلی و ۶۵ مأخذ دیگر به صورت فرعی مسود اشاره و ذکر قرار گرفته؛ یعنی، مؤلف ابتدا معادل‌های موجود در آن ۵ مأخذ و سپس در باقی مأخذ را آورده است. مثلاً در برابر واژه *endomorphie* ابتدا معادل پیشنهادی انجمن ریاضی (درون ریخت) و سپس معادل پیشنهادی آقای باقرامی در ترجمه کتاب پایه‌های ریاضی آنالیز جدید (درون شکل) و سرانجام معادل پیشنهادی گروه اصطلاح‌شناسی دانشگاه آزاد (درون دیسه) آمده است. از طرف دیگر، در بخش فارسی هر سه واژه درون دیسه، درون ریخت و درون شکل با شماره ۲۵۱۶ به معادل انگلیسی *endomorphie* ارجاع داده شده.

بهرت است بخشی از مقدمه کوتاه کتاب را نقل کنیم:

«فایده این کتاب بر اهل فن پوشیده نیست و ضرورت آن در مطالعه متون ریاضی و در ترجمه و تألیف به خوبی پیداست، اگر هم روزی به تثبیت

و يك دست كردن واژه‌ها و معادل‌های ریاضی اقدام شود، باز يك چنین مأخذی نخستین وسیله دست‌افزار به‌شمار می‌آید.

در نقل واژه‌ها، طبعاً به‌علت ماهیت تألیف، هیچ انتخابی در کار نبوده و همهٔ واژه‌های منابع ذکر شده به‌همان صورتی که بوده، نقل شده است. گاه در برابر غلط‌های فاحش علامت سؤال گذاشته شده است.»

* * *

اما احساسی که از مطالعهٔ این واژگان به‌من دست داد، این بود که گاه برخی استادان و دست‌اندرکاران ریاضیات در کشور ما تاچه حد با زبان مادری خود و میراث آن بیگانه‌اند. همچنین، به‌نظر می‌رسد، برخی ریاضی‌دانان از خواندن آثار همکارانشان سخت می‌گریزند و آشنایی چندانی با کار آنان ندارند؛ در نتیجه، هنگام ترجمهٔ يك متن ریاضی شخصاً، ناگزیر می‌شوند معادل‌های تازه‌ای ابداع کنند.

همچنین مشاهده‌گرایی‌های افراطی در میان نویسندگان ریاضی جالب است. برخی از آنان درصدد ساختن واژه‌های فارسی سره‌اند و برخی دیگر نوشتن همان واژه‌های فرنگی را به‌خط فارسی کافی می‌دانند. چند نفری هم با توسل به‌اطلاع اندکشان از زبان عربی به‌ابداع ترکیبات و صیغه‌های مجمول عربی می‌پردازند.

باید امیدوار بود در آینده، مرجع صالحی با استفاده از منابع و مصالح موجود، سرانجام به‌کار تثبیت واژه‌های ریاضی همت کند.

